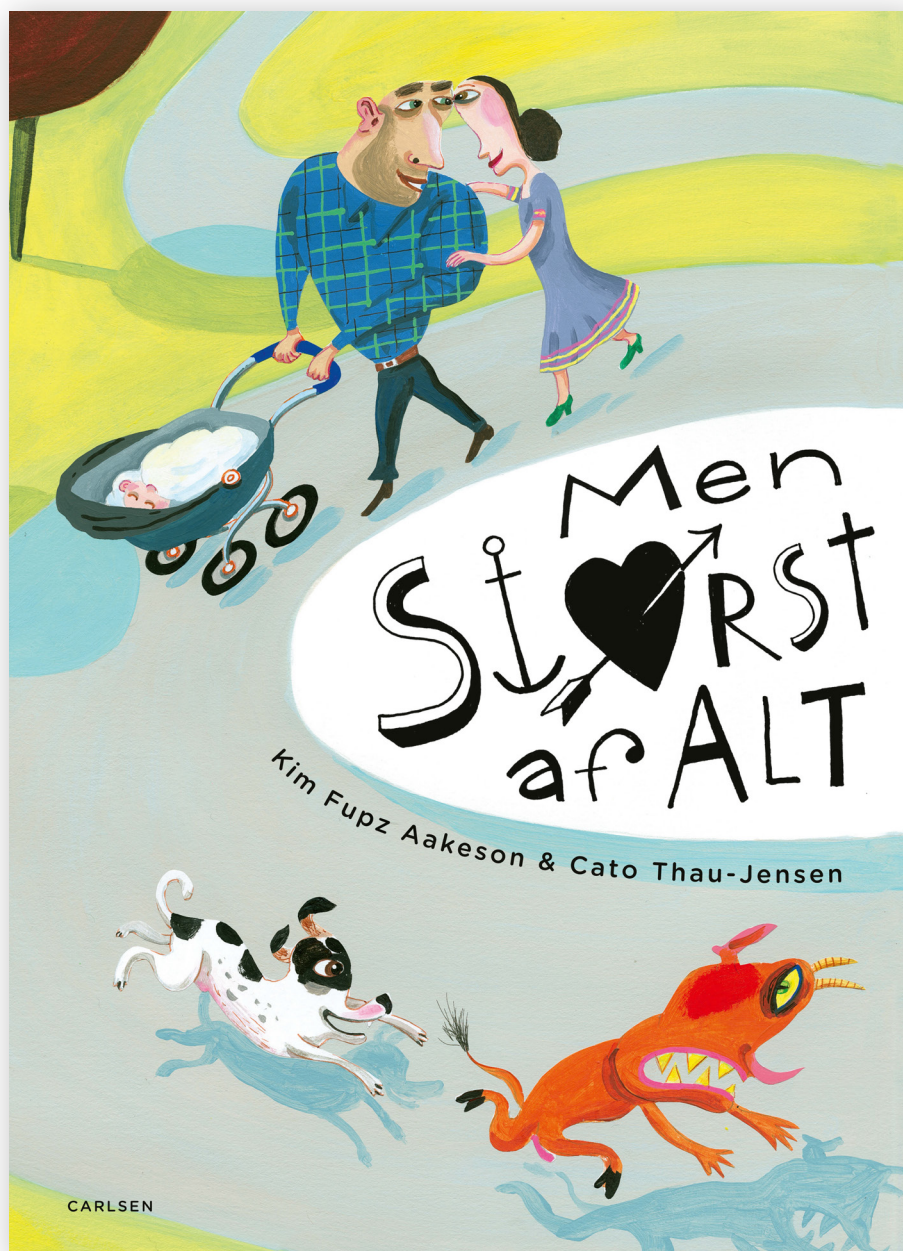

Ned i litteraturen

Et undervisningsforløb til
1.-4. klasse
af Trine May

CARLSEN *Ekstra*
carlsensekstra.dk

Her skal I arbejde med billedbogen *Men størst af alt*.

Hvad er størst af alt?

Hvad synes I, er størst af alt i hele verden? Det skal I tale om her.

Husk, at noget kan være *stort* på flere måder.

Han er en stor forfatter kan både betyde, at han er en høj mand, men det kan også betyde, at han er dygtig og har skrevet og solgt mange bøger. Også selv om han ikke er særlig høj.

Ordet stor kan man altså bruge om både ting, bygninger, mennesker, oplevelser og meget andet – og også om følelser.

Klassen

- Hvilke følelser er store?
- Hvordan er de store?

Prøv at sætte ord på store følelser, I har haft.

Læsegrupper

Sæt jer bagefter sammen i firemandsgrupper, og sig på skift, hvad I synes er størst af alt i hele verden. Tænk på, hvad der er det aller-vigtigste for jer.

Klassen

Kan I gruppere jeres forslag i forskellige slags?

Måske har nogle af jeres forslag med følelser at gøre, andre måske med ting, bygninger eller personer at gøre.

Skriv jeres forslag på tavlen.

Forsiden

Klassen

Se nu godt på bogens forside.

- Er der flere stemninger på billedet? Hvordan?

Klassen

Lyt til din lærers oplæsning af bogens bagsidetekst.

- Hvad tror I, det er for en idé, Fandens oldemor har fået?
- Der står, at bogen er en skabelsesberetning? Hvad er det?
- Kender I andre skabelsesberetninger?
- Og hvad tror I, bogen mener, er størst af alt?

Læsemakker

Tal om, hvad I forventer jer af historien.

- Hvad mon den handler om? Og hvem er mon med?

Saml op i **klassen**.

MENS I LÆSER

Nu vil jeres lærer læse bogen op, mens I følger med og ser på billederne.

Klassen

- Hvad er så, ifølge bogen, størst af alt?
- Er I enige?
Prøv at sammenligne med jeres forslag på tavlen.
- Hvordan er stemningen nede i Helvede hos Fanden og alle hans djævlé?
- Hvordan er den oppe i Himlen hos Gud og hans engle?
- Hvordan er den på jorden hos os mennesker?
Kom ind på hvordan der ser ud, hvordan man taler, hvordan det føles at være der, hvor I helst vil være osv.
- Kom bagefter ind på:
Hvor er bogen allersjovest?
Hvor er den allermest alvorlig?

Læsemakker

Forklar hinanden, hvordan *Men størst af alt* er både sjov og alvorlig.

Den ene af jer forklarer, hvordan den er en sjov bog. Den anden forklarer, hvordan den er en alvorlig bog.

Til sidst samler I op i **klassen**.

Anden oplæsning

Nu skal I høre historien igen, og denne gang skal I tale om den efter hvert opslag.

Opslag 1

Klassen

- På billedet er der mange djævle. Hvem af dem er Fanden? Hvordan kan I se det?
- Hvorfor er de misundelige?
- Har I prøvet at være misundelige?
- Hvordan er det at have den følelse?
- Hvorfor er man misundelig?
- Har I nogensinde haft lyst til, at andre skulle blive misundelige på jer?
Hvad har I så gjort?

Opslag 2

Klassen

- Hvordan er stemningen på billedet?
- Hvordan ser Gud ud?
- Hvad har Gud fundet på?
- Hvad har Fanden fundet på?

Opslag 3

Klassen

- Hvorfor ser vi et cirkus her, tror I?
- Hvad er de dygtige til på billedet?
- Hvad er I dygtige til?

Opslag 4

Klassen

- Hvad betyder det, at *Fanden ikke anede sit levende råd*?
- Hvad betyder det, at *det hele falder fra hinanden*?
- Hvordan har Fanden det her?
- Hvordan kan man være alene, selvom der er andre lige ved siden af?
- Har I prøvet det?
- Hvad synes I om Fandens sprog?

Opslag 5

Klassen

- Hvilken tid på året ser vi på billedet?
- Hvordan er stemningen?
Er den som den plejer at være på den tid?
- Hvordan har personerne det? Kan I genkende de følelser, I ser?
- Hvad betyder det, at de *ikke kunne se mulighederne for bar ensomhed*?

Opslag 6

Klassen

- Hvad betyder det at *hvile på laurbærrene*?
- Hvordan lyder det, når man gnægger? Prøv at gnægge det, Fanden siger: *“Hoho! Så kan Gud lære det!”*
- Hvorfor tror I, Fanden har røde ører?

Opslag 7

Klassen

- Hvad hedder støvsugeren? Hvorfor?
- Er der andre sjove symboler i billedet?
- Kan du genkende det med, at mennesker hvisker og spreder løgne? Hvordan?
- Hvorfor gør man det?

Opslag 8

- Hvordan har menneskene det på billedet?
- Hvad mon de siger?
- Hvad sælger de i butikken?
- Hvorfor tror I, tegneren har valgt, at de sælger de varer?
Det står jo ikke i teksten.

Opslag 9

- Hvordan taler Ærkeenglen og Gud?
- Hvorfor vil Gud brænde det hele af og starte forfra?
- Er det en god ide?

Opslag 10

- Hvordan er stemningen her?
- Har I oplevet noget, der ligner?
- Hvad er det for en følelse, Ærkeenglen har fundet på?

Opslag 11

- Hvad mener Ærkeenglen med, at han tror, det bliver stort?
- Er I enige?

Opslag 12

- Hvordan viser billedet, at, der både er kærlighed, men også alt det andet i verden?
- Hvordan viser det, at størst af alt er kærligheden?

Nu har I hørt historien to gange, og I har talt om den. Nu er det tid til nogle lidt større aktiviteter.

Opfindelser

I bogen hører vi, hvad Gud og Fanden har opfundet. Fx har Fanden fundet på tidsler, hvepse, jordskælv, modvind, slagregn og hagl.

Læsemakker

- Hvad synes I ellers hører til det, som Fanden har opfundet?
- Sig på skift eksempler fra jeres egen verden, som I synes, Fanden har skabt.
- Og hvad har Gud opfundet?
- Sig igen på skift eksempler på ting fra jeres egen verden.
- Lav bagefter to lister, med ord eller tegninger af det, Gud og Fanden har opfundet. Skriv og tegn med farver, I synes, passer godt. Brug **ARBEJDSARK 1: OPFINDELSER**.
- Udstil jeres lister, og tal om i *klassen*, hvad der er fælles for det, Fanden har skabt, og for det, Gud har skabt.

Hvad siger de?

Fordel opslag 8 og opslag 10 på grupper i klassen, sådan at nogle grupper har opslag 8, andre grupper har opslag 10.

Læsegrupper

Prøv at lege det, der sker på jeres opslag. Stil jer op, eller sæt jer som personerne på opslaget.

- Hvad mon de siger?
- Hvordan mon de siger det?

Prøv om I kan holde en samtale i gang i et minut, hvor I er de personer, I ser på opslaget.

Alene

- Tegn bagefter hver især opslaget på et A3-papir, og skriv replikker i talebobler, der peger ned på personerne, som siger dem.

Klassen

- Hvordan er stemningen forskellig på de to opslag?
- Kan I genkende begge situationer?

Symboljagt

Bogens billeder indeholder masser af symboler. Et symbol er kan være noget i et billede, der gemmer på flere betydninger. I ved sikkert, at et hjerte kan være et symbol på kærlighed.

Alene

- Gå på symboljagt i bogen og find sjove symboler i billederne. Det kan fx være fugle, cirkusartister, citroner, eddikeflasker eller andet, I mener kan betyde noget mere end den konkrete ting, billedet viser.

Lav en foldebog med dine symboler. Brug **ARBEJDSARK 2: FOLDEBOG**, og gør sådan:

- Klip og fold arket
- Tegn symbolerne uden på lågerne.
- Åbn hver låge, og skriv inde bagved, hvad I mener symbolet kan betyde.

Saml op i *klassen*.

Talemåder

Det er ikke kun billederne, der kan have flere betydninger. Billedbogens ord indeholder masser af talemåder, og ligesom symboler i billederne, kan også de have en anden betydning end den konkrete.

Fx står der, at Fanden og hans oldemor var *ved at være varme*. Her betyder det ikke, at de sveder, men at de er kommet godt i gang med det, de foretager sig.

Her er flere eksempler fra bogen

Nu ikke hvile på læurbærrene (opslag 6)

De havde en fest (opslag 8)

Menneskene brugte deres krudt på ... (opslag 8)

Klassen

- Tal om, hvad talemåderne betyder.
- Prøv bagefter at sige sætninger, hvor I indsætter talemåderne, fx
Jeg havde en fest, da jeg ...
Jeg har brugt alt mit krudt på at ...
- Kender I andre talemåder?
- Hvorfor bruger man talemåder?
- Hvordan er det at høre en historie med mange talemåder?
Gør det den sjov? Anderledes? Gammeldags? Svær? Eller hvad?

Noget, Fanden har skabt

Der er mange negative følelser i billedbogen, og det er Fanden, der opfinder dem:

Misundelse   Ensomhed   Sladder   Grådighed   Dovenskab
Nærighed   Forvirring   Håbløshed   Mindreværd   Smålighed

Læsemakker

I har allerede talt om den første, misundelse. Tal om de ni andre.

Gør sådan her:

- Læreren læser den næste følelse på listen op.
- Tal om, hvilke oplevelser, I har haft med lige dén følelse.
- Prøv om I kan finde ordets modsætning.

Saml op i **klassen**.

Klassen

- Hvad har fortællingen gjort ved jer? Hvad har den fået jer til at tænke på?
- Hvordan kan I undgå misundelse, ensomhed og sladder i jeres klasse?
Kom med konkrete forslag, og skriv dem på en plakats, som I hænger op i klassen.

Foldebog

Alene

Fold og klip en foldebog. Jeres lærer viser jer, hvordan.

I foldebogen skal være:

- tegninger af Himmel og Helvede
- ord om Himmel og Helvede
- dine livsværdier – det, du synes, giver dit liv værdi
- dine bekymringer – det, du føler dig utryk ved
- dyder og laster (gode og dårlige følelser)
- din vurdering af bogen

Udstil jeres foldebøger, og brug dem til at tale om, hvordan I kan få det bedst med hinanden i klassen, og hvad I kan gøre for, at alle har det godt.